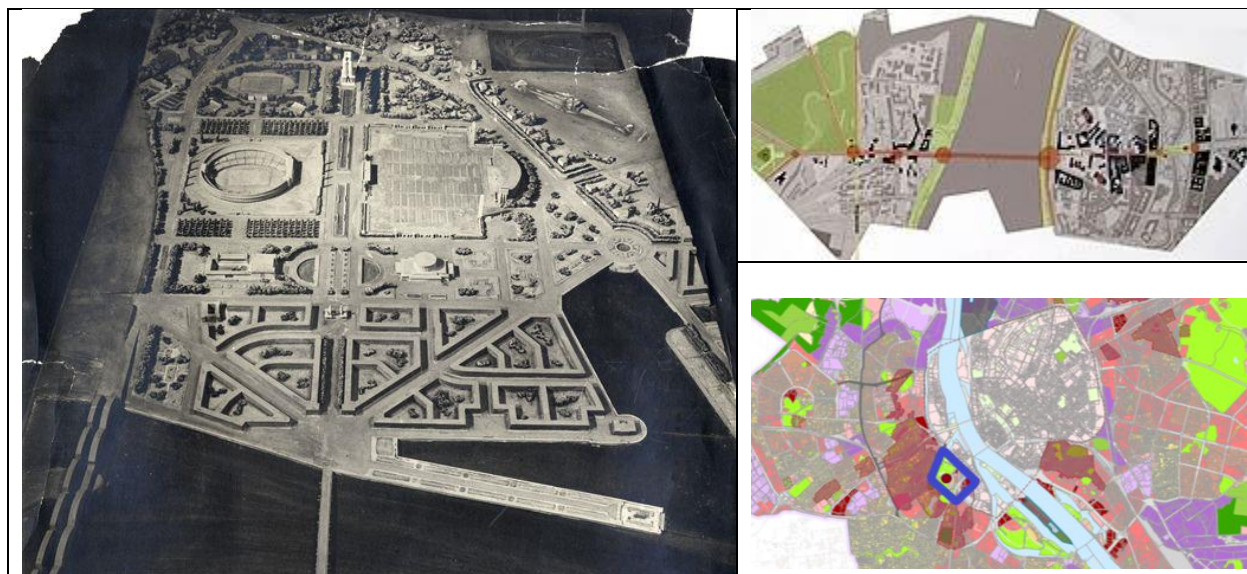

IESPĒJAS KAS IR JĀIZMANTO

2022. gads jau ir bijis notikumiem pārbagāts. Pandēmija un Krievijas iebrukums Ukrainā ir metis jaunus izaicinājumus arī Latvijai, kas vedina pārskatīt līdz šim pieņemto lēmumu atbilstību laikmeta garam.

Reagējot uz Krievijas īstenoto agresiju Ukrainā Saeima lēma apturēt likuma “Par 1994. gada 30. aprīlī Maskavā parakstītajiem Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas līgumiem” darbību attiecībā uz memoriālajām būvēm un pieminekļiem. Tam sekoja Rīgas domes lēmums demontēt Pārdaugavā esošo Uzvaras pieminekli.

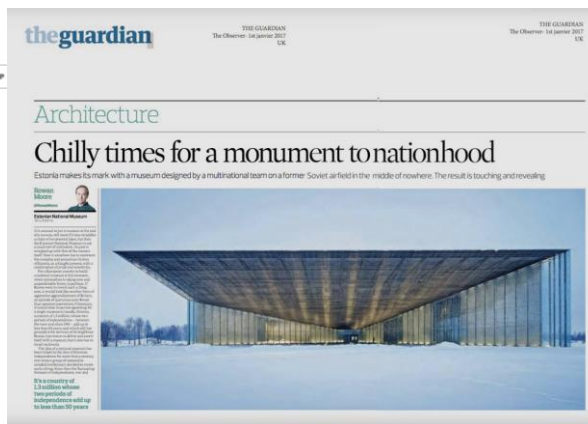
Vēsturiski šī vieta tiek uztverta kā noslēgums Brīvības ielas — Uzvaras bulvāra asij. “...kopējais garums no pilsētas administratīvās robežas Baložkalnā līdz Uzvaras parkam Pārdaugavā sasniedz 14 kilometrus. Tā ir gan Brīvības gatve – pilsētas ievadmaģistrāle, nozīmīga satiksmes artērija, gan Brīvības iela — viena no galvenajām Rīgas vēsturiskā centra ielām, gan Brīvības bulvāris ar liepu aleju un latviešu nacionālās identitātes zīmi — Brīvības pieminekli kā simbolisko un telpisko dominanti. Brīvības ceļš ir arī Kaļķu iela — Vecrīgas prestižā promenāde, Rātslaukums — pilsētas sākotnējā kodola struktūrelements, Akmens tilts, pa kuru Brīvības ceļš krustojas ar Daugavu, un Uzvaras bulvāris Pārdaugavā, kas noslēdzas Uzvaras parkā ar Uzvaras monumentu — zīmi no Latvijas jaunāko laiku vēstures traģiskajām lappusēm pēc 2007. gadā notikušās Rīgas Tehniskās universitātes Starptautisko un sabiedrisko attiecību departamenta rīkotās starptautiskās vasaras universitātes Rīgas pilsētvide vakar, šodien, rīt rakstīja portāls A4D. (Jaunie arhitekti pētīs Brīvības ielas attīstības iespējas <https://abc.lv/raksts/2D5B0CE9-E8B9-4007-9833-625EFEF6B6F4>)

Jauni izaicinājumi ir vienlaikus arī jaunas iespējas. “...Patlaban galvaspilsētā ir uzkrājušies izaicinājumi nākotnei, tādi kā Nacionālā koncertzāle un Laikmetīgās mākslas muzejs, un tas ir smags politiskais mantojums. Krievijas sāktais karš Ukrainā ir devis unikālu iespēju nojaukt pieminekli, atbrīvojot vietu jaunbūvei. Politikiem jābūt tik drosmīgiem, lai pieņemtu lēmumu celt koncertzāli Uzvaras laukumā – vietā, kur pat zaļajai nevar būt argumentu pret...” , teikts Jāņa Lejnieka slejā jaunākajā žurnāla “Latvijas Architektūra” burtnīcā. (Uzvaras laukums vai parks, Latvijas Architektūra, Nr.1260 (3) 2022).

Pilsētas apstiprinātā, bet varas gaitēņos iestrēgušajā Rīgas teritorijas plānojumā līdz 2030. gadam apgalvots: “...Jaunā RTP mērķis ir radīt elastīgu teritorijas plānošanas dokumentu, kas sniedz nosacījumus pilsētas attīstībai saskaņā ar vietas vēsturi, kultūru, ainavu, pakalpojumu piedāvājumu, sabiedrības līdzdalību un potenciālajām ekonomisko un sociālo apstākļu izmaiņām.” (RĪGAS TERITORIJAS PLĀNOJUMS. PASKAIDROJUMA RAKSTS. https://www.rdpad.lv/wp-content/uploads/2021/11/1_Paskaidrojuma_raksts_%202021.pdf.)

Nacionālai koncertzālei noteikti vajadzētu kļūt par vietzīmi. To tehniski bez nopietnas paplašināšanas nav iespējams realizēt esošajās Kongresu nama ierobežotajās platībās. Jaunajai koncertzālei jāizvēlas novietne ar simbolisku piepildījumu, saglabājot vairāk vai mazāk neskartu to ēku, kurā savulaik norisinājās vēsturiskais Radošo savienību kongress. Varētu vilkt paralēles ar mūsu ziemeļu kaimiņu paveikto būvējot Igaunijas Nacionālā muzeju Tērbatā. Ikoniskais, uz padomju armijas militārā lidlauka skrejceļa “uzsēdinātais” objekts ir tūristu apmeklēts un kļuvis par Eiropas mēroga arhitektūras notikumu.

Atgriešanās pie publiskās telpas attīstības Torņakalna apkaimē ir īpaši nozīmīga līdz ar jaunās Rail Baltic dzelzceļa stacijas izbūvi šajā vietā. Ap to izkārtotos jau realizētā un attīstības stadijā esošā publiskā apbūve: Latvijas Universitātes akadēmiskais centrs, Nacionālā bibliotēka, Dzelzceļa muzejs un, cerams, arī angļu arhitektu biroja *Fletcher Priest Architects* augstāko atzinību ieguvušais Jaunā Rīgas centra Torņakalnā, Rīgas domes un Valsts administratīvais komplekss.

<p>Trīs Rīgas centri:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vēsturiskais centrs Daugavas labajā krastā • par privātajiem līdzekļiem attīstītā Ķīpsala • par publiskajiem līdzekļiem attīstītais Torņakalns <p>kompilācija: NAMS 2012.gads</p>	<p>Torņakalna publiskās telpas attīstība</p> <p>kompilācija: NAMS 2022.gads</p>

Nacionālās koncertzāles gadījumā līdz šim ir izpalikusi pragmatiska pieeja, kas balstīta uz konkrētajai funkcijai nepieciešamās infrastruktūras patiesās kapacitātes apzināšanu un izvēlētas vietas potenciālajām iespējām. Šķiet nevadzētu krist nevienā no galējībām un, proti, kādinājumam “uzkarināt” iecerēto objektu jau esošajai infrastruktūrai, kas, visticamāk, jau šobrīd strādā ar pārslodzi, vai arī gluži pretēji - novietot to absolūtā nekuriē, kas ievērojami sadārdzinātu visas projekta izmaksas.

Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam deklarē: “...Domājot par nākotni, Rīgas pilsētas pašvaldība balstās uz jau iepriekš noteikto moto: **Rīga – iespēju pilsēta...**” (RĪGAS ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2030. GADAM https://www.rdpad.lv/wp-content/uploads/2014/11/STRATEGIJA_WEB.pdf).

Viss ir iespējams, vajag tikai gribēt. Nacionālā koncertzāle nedrīkst tikt būvēta pēc pārpalikuma principa, mēģinot to iespiest iepriekšējo paaudžu radītajā telpā. Tai jākļūst par vietzīmi, kas liecina par sabiedrības briedumu - spēju radīt laikmetam atbilstošas vērtības, tās attīstot un arī novedod līdz galam.

***